

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita B. Francisci Xaverii

Torsellini, Orazio

Coloniae Agrippinae, 1610

XV. Noua de Principe Bonziorum victoria.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42323

uersus timidos audax, sic aduersus audaces timidum.

uersus timidos, timidi aduersus audaces.

CAPVT XV.

Noua de Principe Bonziorum victoria.

BONZII ergo ab aperta vi ad suas artes versi, coeunt frequentes ad Regē. Instant, vt intermissum Ficarondoni cum Francisco de religione certamen exemplo integrari iubeat. Ægre id scilicet Rex, sed tamen certis conditionibus concessit. Vt sine clamoribus & iracundia res gereretur. Vt ad res controuersas dijudicandas certi arbitri ex alio genere quàm Bonziorum constituerentur, quorum munus foret, quæ confirmanda essent, iudicare, & argumentationes ad rectæ rationis normam dirigere. Vt post disputationem de vnoquoque capite religionis staretur iudicio arbitrorum auditorumq; : quodque plures eorum iudicassent, id haberetur firmum ratumque. Denique ne Bonziji aut ipsi per se, aut per alios impediret, quominus, qui si vellent, Christiana sacra susciperent. Has conditiones non tam probarunt Bonziji, quàm, quia reijcere non poterant, acceperunt. Postero igitur die

Disputationis conditiones.

die

die Ficarondonus cum amplius tribus Bonziorum millibus in Regiam venit: ad bellum cum exercitu proficisci cum diceret. At Rex omni ex numero quatuor duntaxat admisit, causatus periculum tumultus & infamiae Bonziorum; quibus haud sanè decorum foret, si tria ipsorum milia cum vno peregrino Sacerdote disputasse fama ferret. Nec Lusitanorum studio Francisco defuere. Quippe ad noui certaminis famam exciti, in urbem reuehuntur, maiore, quàm antè, ornatu corporum insignes. Et eorum splendor eximiaque aduersus Xauerium veneratio, Bonziorum oculos perstrinxerunt. Ut in confessum ventum est, Rex percontari ex Ficarondono, quid tandem causae afferret, cur nouam ex alio orbe allatam religionem in vrbe Regia vulgandam non esse censeret. Cui ille, iam probro mitior factus, placidè respondit, causam in promptu esse: quòd nihil illà inimicus foret auitis religionibus, Reipublicae, nationi Bonziorum, quae tam sanctè castèque Deos semper coluisset, coleretq;. Enimvero eius rei grauissima Iaponiae Regum iudicia ac testimonia exstare: vt nefas esset aliunde ipsos salutem petere; quàm vnde patres maioresque eorum per tot secula petissent. Ad ea iussus ab Rege

Fran-

Noua Lusitanorum studia erga Xauerium.

Franciscus dicere, desideravit ordine ac ratione pugnam institui. Quocirca Regem oravit, ut quando Bonziji se oppugnatum ultro venirent; si videretur, Ficarondonum nominatim exponere iuberet, quæcunque ipse ceterique Bonziji improbarent ex iis, quæ ab se docerentur; ut potestas foret ad singula respondendi. Ad hoc rogavit, ut, vitandæ contentionis gratiâ, quod ipsemet Rex cum maiore arbitrorum parte de rebus controuersis statuisset, id ratum, firmum, fixumque esset. Annuuit Rex Francisci postulatis: itaque fieri iussit: nec Bonziji abnuuit. Quærit ex eo Ficarondonus, cur sanctissimis Japonum Diis peregrinus Sacerdos obtrectaret. Et ille, quia eos iudico tam insigni ac diuino indignos nomine, quod recta ratio proprium dicauit ei, qui naturâ æternus & immortalis est, quique rerum omnium parens cælum ac terras condidit, regitque. Dei quippe infinitam vim ac potestatem humanarum mentium vix suspicio attingere valet, nedum capere cogitatio. Itaque pauca hæc, quæ oculis cernimus, cælestium orbium astrorumque motus, certæ ac ratæ temporum, frugum, fructuumque, ac cæterarum rerum vices, illum, qui mundum hunc ab se conditum administrat.

strat

strat ac regit, verum germanumq; Deum esse clamant. Nam Xacam, Amidam, Gironem, aliosque qui à vobis in Deorū numero habentur, vestra quoque historiarum monumēta docent, homines præpotentes opibus ac mortales fuisse. Hanc Xauerij ingressionem secunda Iudicum admurmuratio excepit. Itaque Bonzium contra dicere parantem Rex porrò pergere ad alia iubet. Id quippe iam ab arbitrariis iudicatum: eorum iudicio standū esse.

Chirographa collybistica Bonziorum.

Igitur ille percontatur ex Frācisco, cur tandem improbaret chirographa collybistica Bonziorum, quibus pecunia mortuis curaretur in cælo: præsertim cum illorum beneficio vita functi apud superos repente diuites existant, cæteroquin egētes futuri. Ad ea Xauerius diuitias ait mortaliū euntium in cælum non Bonziorum chirographis, sed rectè factorum meritis, contineri. Rectè autem facta esse, quæ recta ratio, veraque religio pepererint: æterno utique illi Deo, qui pro meritis præmia cuique persoluat, grata acceptaque. Veram porrò germanamque nullam esse religionem, nisi Christianam, quæ verum Deum castè pieque colat. Christianam autem ex eo appellatam, quòd à Christo Dei Filio sit mortalibus tradita. Christus enim, inquit, pro hominibus

nibus homo factus, egregiam illam doctrinam deuocauit è cælo: & miraculis clarus, præceptis cælestibus humana imbuit pectora. Ad vltimum, pro salute mortalium, mortem oppetiit, eorum scelera suo sanguine luens. Proinde quicumque Christianis mysteriis expiati, Christi præcepta ad extremum vsque spiritum custodierint, his demum aditus patet in cælum ad vitam immortalem, ac bonis omnibus circumfluentem. Neque verò auara angustaque Christianorum religio est, similiter vt Bonziorum: non excludit cælo pauperes, non mulieres, si modò Christianè pieque vixerint; quibus tamen Bonziorum siue auaritia, siue superstitio, cæli iter interclusit. Ex quo facile apparet, Bonziorum rationem ad emolumentum vtilitatemque ipsorum magis, quam ad religionis veritatem, dirigi: eisque suam quæstum potiolem esse, quam DEI cultum, salutemque populorum. Nam cum DEVS cæli terrarumque dominus feminas iuxtà ac mares, pauperes æquè ac diuites procreauerit; quid est causæ, cur non eosdem, si honestam piamque vitam coluerint, sine vllò discrimine saluos ac beatos velit? Hic Rege cæterisque arbitris vehementer Francisco assentientibus, ingens Bonzios

incei-

Bonzij pauperes & mulieres cælo excludunt.

*Nova dis-
putationes
cum aliis
Bonziis.*

incessit dolor pudorque, victos se Regis Procerumque iudicio è certamine discedere indigne ferentes. Is enim finis disputationis fuit. Haud tamen eorum pertinacia victa. Alij deinceps Bonzij doctrinâ eloquentiaque insignes, ne debellati viderentur, bellum aduersus Xauerium integrant. Itaque eum ad populum verba facientem multis sanè ac variis interrogationibus virgere cœperunt. Tenuit id certamen quinque amplius dies: nec unquam Rex absuit, seu disputationis fructum capeffens, siue hospitem in suam fidem receptum sua auctoritate tecturus. Qui præclara sanè & consentanea Francisci responsa pertinacitè quàm veris oppugnari à Bonziis indignè patiens, acerrimum patronum se præbuit veritati. Ergo vociferantes cateruatimque ruentes in Xauerium Bonzios inhibuit, clamans, si quis religionem rectæ rationi congruentem explorare velit, hunc scilicet haudquaquam oportere, similiter vel illos, abhorrere à ratione. Et surgens, Franciscum manu prehensum, Dynastis prosequentibus, ad hospitem eius deducit domum. Id verò non magis Xauerio, Christianæque religioni pulchrum & gloriosum, quàm Bonzio nomini turpe & ignominiosum fuit: nouaq; igno-

Rex deducit Xauerium ad hospitium

mania

minia nouam insuper iram infestis eorum animis mouit. Ergo furore amentes palam fremere, & magnis vocibus uota facere, ut Rex fulmine ictus deflagraret; quando auitam religionem, tot Regum auctoritate firmatam, peregrinæ probrosæq; sectæ posthaberet; & Bonziji nominis auctoritatem putide, vago, & ignobili homuncione duceret leuiorem.

*Bonziorâ
rabies.*

CAPVT XVI.

Amangucij Bungig, Reges conciliat nomini Christiano.

INTER hæc Franciscus rebus præsentibus lætus (Deo aduersa secundis miscente) quæ Amangucij variè gesta essent post discessum suum cognoscit. Iam Cosmi Turriani labor non minus feliciter in Bonziis coarguendis, quàm in excolendis neophytis, versabatur; cum intestinum bellum, repente natum, cuncta turbauit. Præpotens quidam Dynasta Regem suum magna armatorum manu ex improviso adortus, exegerat regno. Et ille haud ignarus quæri se ad necem, ne in hostis popularis sui potestatem uiuus perueniret, sibi ipse mortem consciuerat. Interca in tumultuante ciuitate nulla facies